

sp   iulie   2017

DJ nr. 255

A V I Z

la proiectul legii privind modificarea și completarea Codului educației
nr.152 din 17 iulie 2014

(nr.164 din 25.05.2017)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001 și expune următoarele considerații.

I. Constatări generale:

1. Proiectul legii este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, fapt ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și prevederilor art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art.66 din Constituție, privind atribuțiile de bază ale Parlamentului.

3. Prin natura relațiilor sociale reglementate, inițiativa legislativă face parte din categoria legilor organice.

4. Prin proiectul de lege prezentat se propune modificarea și completarea *Codului educației al Republicii Moldova nr.152 din 17 iulie 2014*.

Prevederile înserate în redacția proiectului reglementează o abordare diferențiată a sistemului organelor de conducere, senatului, consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională ale instituțiilor de învățământ superior publice și instituțiilor de învățământ superior private.

5. Conform notei informative, scopul proiectului de lege constă în asigurarea unei mai bune activități a instituțiilor de învățământ private, precum și limitarea ingerinței statului în modul de gestionare a acestora.

II. Obiecții de conținut, redactare și tehnică legislativă:

6. În vederea respectării practicii de elaborare a actelor legislative și din punct de vedere a tehnicii legislative, menționăm că în titlul proiectului de lege se prevede *modificarea și completarea Codului educației*, însă în textul introductiv al Articolului I al proiectului de lege este menționată doar *"completarea"* acestuia, termenul *"modificarea"* fiind omis. Astfel, în Art. I. al proiectului urmează a fi inserată sintagma *"se modifică și"* după sintagma *"art.634)"*.

7. Constatăm că titlul proiectului de lege și textul introductiv al Articolului I nu stipulează denumirea completă a Codului supus modificării. În acest sens, recomandăm autorilor introducerea după cuvintele *"Codului educației"* a sintagmei *"al Republicii Moldova"*.

8. Cu privire la *pct.1 art.I* al proiectului de lege, atenționăm că autorii propun ca *"inițiativa înființării instituției de învățământ publice să aparțină Guvernului"*, însă constatăm că prezentul Cod conține deja un șir de reglementări care intră în contradicție cu propunerea înaintată de autori. În această ordine de idei, evidențiem următoarele articole din Codul educației:

La art. 21 alin. (1) se prevede că *instituțiile publice de educație timpurie și de învățământ extrașcolar sînt înființate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi. Instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar sînt înființate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia.*

Alin. (3) al aceluiași articol prevede că *instituțiile publice de învățământ special și de învățământ profesional tehnic sînt înființate la inițiativa fondatorilor, cu aprobarea Guvernului.*

Legiuitorul la art. 59 alin. (2) stabilește că *instituțiile de învățământ profesional tehnic sînt înființate de către Guvern la inițiativa fondatorului.*

La art. 82 alin. (2) este reglementat că *instituțiile de învățământ superior sînt înființate de către Guvern la inițiativa fondatorului.*

La art. 139 lit. f) este statuat că *Guvernul are atribuția de a decide asupra propunerilor Ministerului Educației, ale altor autorități administrative centrale și ale instituțiilor publice privind înființarea, reorganizarea sau lichidarea instituțiilor publice de învățământ special, profesional tehnic, superior și de formare continuă.*

Astfel, reieșind din prevederile legale în vigoare, relatate mai sus, conchidem că inițiativa de înființare a instituțiilor de învățământ publice aparține Ministerului Educației, altor autorități administrative centrale și instituțiilor publice, iar decizia în acest sens aparține Guvernului.

9. Cu referire la același punct al proiectului de lege, menționăm că sintagma "*furnizor de educație*" are un caracter ambiguu și pasibil de interpretări, deoarece este un termen neconsacrat în legislație, nu este definit în respectivul proiect de lege și nici în Codul educației. Or, din lectura Codului educației rămâne neclar cine anume poate fi considerat ca fiind furnizor de educație în sensul prevederii propuse de autori.

10. De asemenea, remarcăm că la art.15 al Codului educației sunt reglementate *tipurile instituțiilor de învățământ*, însă completarea propusă de autori la *pct.1* al proiectului reglementează *modul de înființare a instituțiilor de învățământ*. În acest sens, sugerăm inserarea acestor prevederi în cadrul unui alt articol.

11. Atenționăm că la *pct.2 art.1* al proiectului de lege sunt reglementate structurile și funcțiile de conducere doar ale instituțiilor de *învățământ superior private*, pe când art.76 al Codului educației prevede structura generală a învățământului superior atât pentru *instituțiile publice cât și pentru cele private*, iar art.102, de asemenea, reglementează sistemul organelor de conducere pentru *instituțiile învățământului superior publice și private*.

12. În același sens, menționăm că examinând prevederile legale în vigoare și cele ale proiectului de lege putem constata că acestea sunt redactate imprecis și interpretabil, fiind dificil de a determina expres structura și modul de constituire a organelor de conducere ale *instituțiilor de învățământ private*. Astfel, conchidem că proiectul stabilește expres componența Consiliului în instituțiile de învățământ publice, iar în cele private doar norme de trimitere defectuoase.

13. La *pct.2 al art.1* din proiectul de lege este reglementat că unele prevederi "*sunt stabilite în conformitate cu prevederile prezentei legi și cu avizul consultativ al fondatorului*". Recomandăm autorilor substituirea sintagmei "*prezentei legi*" cu cuvintele "*prezentului cod*".

14. Aplicând prin analogie prevederile art.32 alin. (4) al Legii 780/2001, recomandăm expunerea *punctelor 3 – 11 ale art. 1* într-un singur punct, dat fiind faptul că se aduc modificări și completări la unul și același articol din Codul educației. Obiecție valabilă și pentru *punctele 12 – 15* ale aceluiași articol.

15. La *punctele 3 – 4, 6 – 12 art. 1* ale proiectului de lege urmează a fi revăzut textul introductiv, precum și dispozițiile normate mai jos, în vederea unificării acestora, deoarece prin concretizarea unor prevederi are loc repetarea și dublarea aceleiași idei, fapt ce contravine tehnicii legislative.

16. Deși prin textul introductiv al *pct.3 art.1* din redacția proiectului se propune adăugarea sintagmei "*a instituțiilor de învățământ publice și a instituțiilor de învățământ private*", observăm că în prezentarea de mai jos a normei legale așa cum va arăta ea, apare deja un alt text, și anume, "*a instituțiilor/unităților de învățământ publice și a instituțiilor/unităților de învățământ private*".

În această ordine de idei, sugerăm autorilor revizuirea acestui conținut, prin concordarea textului introductiv cu redacția normei, așa cum va arăta ea, prezentată în dedesubtul acestuia. Mențiunea este valabilă și pentru *pct.6* al aceluiași articol.

17. Cu referire la *pct. 4 și 5* al proiectului de lege, opinăm că atât pentru instituțiile de învățământ superior publice, cât și pentru cele private, calitatea de membru al Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională trebuie să oblige la o înaltă calificare, la realizarea competențelor atribuite prin lege, cu respectarea principiilor managementului învățământului și asigurarea calității învățământului superior.

Totodată, precizăm că propunerea autorilor inserată la *pct. 5* al proiectului, prin care se stabilește că "*Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională a instituțiilor de învățământ private se constituie de către fondatori*", contravine principiului autonomiei universitare. În acest sens, întru evitarea unui dezechilibru în cadrul Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională a instituțiilor de învățământ private, recomandăm autorilor ca fondatorii instituție private să aibă dreptul la desemnarea unui număr limitativ de membri din cadrul Consiliului respectiv. Or, considerăm echilibrat ca un membru să fie desemnat de către Ministerul Educației, deoarece cel din urmă are atribuția de a coordona, supraveghea și monitoriza politica autonomiei universitare în fiecare universitate, fie ea publică sau privată, iar ceilalți membri să fie desemnați conform prevederilor art.104 alin.(2) lit. b) – e) Codul educației.

18. În ceea ce privește *pct. 9 art. I*, atenționăm că prin norma propusă de autori se face diferența dintre instituțiile de învățământ publice și instituțiile de învățământ private referitor la principiul egalității de gen, instituindu-se prevederi referitor la respectarea principiului egalității de gen exclusiv în instituțiile de învățământ publice, astfel iscându-se întrebarea privitor la aplicabilitatea principiului dat și la cazul instituțiilor de învățământ private.

19. La *pct.10 art.I*, întru corespunderea textului modificat cu cel actual al alin.(7) art.104 din Codul educației, după cuvântul "*trimestru*" urmează a fi inserată conjuncția "*sau*".

20. Din conținutul normei juridice propuse la *pct. 11* din redacția proiectului, nu este clar faptul dacă de îndemnizația reglementată vor beneficia inclusiv și membrii Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională desemnați de instituția de învățământ privată sau doar cei desemnați de instituția de învățământ publică.

21. La *pct.15 art.I* al proiectului, autorul reglementează modalitatea de alegere pentru funcția de decan și șef de departament/catedră în cadrul instituțiilor de învățământ publice, însă observăm că situația rămâne nereglementată pentru instituțiile de învățământ private.

22. La pct.14 art.I al proiectului de lege, la alineatele (4), (6) și (7) ale art.105 după cuvântul "instituțională", din punct de vedere gramatical, trebuie să fie adăugată prepoziția "a".

23. La pct.14 art.I, din redacția proiectului, este prevăzut că în cadrul instituțiilor de învățământ publice și private candidatul la funcția de rector se alege de către adunarea generală a cadrelor didactice și științifice titulare și a reprezentanților studenți din senat și din consiliile facultăților. Pe de altă parte, la pct.12 al prezentului proiect de lege, este normat că doar în cazul instituțiilor de învățământ publice candidatul la funcția de rector se alege de către adunarea generală a cadrelor didactice și științifice titulare și a reprezentanților studenți din senat și din consiliile facultăților. În acest sens, evidențiem o neconcordanță între prevederile relatate la pct.12, 13 și 14 al proiectului de lege.

24. Aducem la cunoștință că, în urma Sesizării nr.140a din 23.11.2016 privind controlul constituționalității unor prevederi din Codul Educației și Hotărârea Guvernului nr. 390 din 16.06.2015, Curtea Constituțională a emis o Adresă Parlamentului prin care i-a semnalat necesitatea clarificării în redacția articolelor 82 alin. (2) și 104 alin. (2) lit. a) din Codul educației, a modului de înființare, reorganizare și lichidare a instituțiilor de învățământ superior private și a noțiunii de „minister de resort” la desemnarea membrilor Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională.

25. Totodată, atenționăm că modificările și completările introduse prin proiectul de lege supus avizării vor atrage aducerea unor acte normative în concordanță cu acesta, printre care și *Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova*, aprobat prin Ordinul Ministerului educației nr.10/2015.

Prezentul proiect de lege urmează a fi revizuit, luându-se în considerație recomandările și obiecțiile expuse mai sus. Referitor la oportunitatea adoptării proiectului de lege, remarcăm că aceasta ține exclusiv de competența Parlamentului.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție